

Raadsvoorstel

Waalre, 24 januari 2023

Vergaderdatum	: 28 februari 2023
Voorstelnummer	: 2023-09
Zaaknummer	: 363879
Portefeuillehouder :	: P. van de Loo
Naam opsteller	: Jan Thomassen
Naam voorstel	: Voorstel tot instemmen met Korte Termijn Maatregelen Randweg A2 Eindhoven.
Grondslag raadsbesluit	: Regionale- en Rijksafspraken aanpak verbetering Brainport regio.

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met het Korte Termijnmaatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven.
2. In te stemmen met benodigde regionale cofinanciering van 25% door de 21 gemeenten van de MRE en hiertoe specifiek een gemeentelijke bijdrage te leveren aan de realisatie van mobiliteitshubs als onderdeel van het Kortetermijnmaatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven;
3. De bijdrage, gebaseerd op het aantal inwoners, van € 179.000,- ten laste te brengen van de vrije reserve door het bereikbaarheidsfonds op te hogen met € 179.000,-.

Onderwerp

Korte Termijn maatregelen A2 Randweg Eindhoven

Voorstel

1. In te stemmen met het Korte Termijn maatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven.
2. In te stemmen met benodigde regionale cofinanciering van 25% door de 21 gemeenten van de MRE en hiertoe specifiek een gemeentelijke bijdrage te leveren aan de realisatie van mobiliteitshubs als onderdeel van het Kortetermijnmaatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven;
3. De bijdrage, gebaseerd op het aantal inwoners, van € 179.000,- ten laste te brengen van de vrije reserve door het bereikbaarheidsfonds op te hogen met € 179.000,-.

Inleiding

De bereikbaarheid van de Brainportregio staat al lange tijd onder druk. De verkeerscongestie op de A2 Randweg Eindhoven vormt een urgent probleem. Uit de probleemanalyse Randweg A2 (2019) blijkt dat al in 2025, vijf jaar eerder dan de vigerende verkeersmodellen hadden voorzien, de groei van het autoverkeer leidt tot structurele filevorming. Dit zet de bereikbaarheid en de leefbaarheid van de totale Brainportregio verder onder druk. De recente woondeal in het Stedelijke Gebied Eindhoven, waarbij er richting 2040 sprake is van een woningbouwopgave van 62.000 woningen en een toename van circa 72.000 arbeidsplaatsen, maken de urgentie nog groter. Daar komt bij dat het Ministerie in de MIRT-brief van juni 2022 heeft aangekondigd dat de grote infra-projecten in de Brainportregio, waaronder de verbreding van de A58 en A67, verdere vertraging gaan oplopen als gevolg van de stikstofproblematiek.

Rijk en regio onderschrijven het belang van verstedelijking en mobiliteit voor de mainportstatus van de Brainport. Investerings op korte termijn zijn noodzakelijk om onze regio bereikbaar te houden. Het MIRT-onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainport Eindhoven 2040 (uitgevoerd in 2020) heeft geleid tot het brede besef dat mobiliteit anders en meer in samenhang met verstedelijking benaderd moet worden. Inzet op een vergaande mobiliteitstransitie is noodzakelijk, waarin we ons minder afhankelijk maken van de auto en meer inzetten op een duurzame, slimme en multimodale ontwikkeling van ons mobiliteitssysteem.

Met het Korte Termijn Maatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven (hierna: KTM Randweg A2) zetten we hierin als regio een eerste betekenisvolle stap die beschouwd moet worden als no-regret. Dit pakket is reeds in 2019 ontwikkeld en in de afgelopen twee jaar verder geconcretiseerd en uitgewerkt. Het doel van dit pakket is om het 'kantelpunt', het moment waarop structurele filevorming ontstaat, te verschuiven van 2025 richting 2030-2035.

Het KTM Randweg A2 maakt onderdeel uit van de MIRT onderhandelingen die regio (via het programma SmartwayZ.NL) voert ten aanzien van de "Verstedelijking- en Bereikbaarheidsopgave Brainportregio 2040". Het is een pakket van nationaal en regionaal belang. Met een combinatie van maatregelen aan de 'aanbodzijde' (het met kleine (weg)infrastructuurmaatregelen beter benutten van asphalt) en 'vraagzijde' (het vermijden van autoverkeer door inzet op fiets, mobiliteitshubs en gedragsbeïnvloeding in samenwerking met werkgevers). Zo houden we de mainport Brainport en onze economische toplocaties ook in de komende jaren bereikbaar. Daar is de hele regio bij gebaat en dat kenmerkt het belang van de gezamenlijke investering die nodig is om het KTM Randweg A2 te realiseren. De 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven, Rijk, Provincie en bedrijfsleven hebben en dragen hierin dan ook de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De totale omvang van KTM Randweg A2 bedraagt €185 miljoen. De kosten worden gelijk verdeeld: Rijk 25%, Provincie 25% en Regio 25%. Afspraken hierover zijn op het BO-MIRT in het najaar van 2022 concreet gemaakt. Voor de resterende 25% van de benodigde middelen worden op dit moment de kansen op medefinanciering vanuit de bredere regio (die immers meeprofiteert van de effecten van de maatregelen) en het bedrijfsleven onderzocht. Het Portefeuillehoudersverleg Mobiliteit van de MRE heeft in voorbereiding op het BO-MIRT ingestemd met de regionale cofinanciering van 25% (€46,25 miljoen). Daarbij is een evenredige verdeling overeengekomen tussen de 21 gemeenten, op basis van de verwachte impact en effect van de maatregelen. De cofinanciering van de regio richt zich daarbij primair op de realisatie van de mobiliteitshubs (naar rato van inwonersaantal over de 21 gemeenten) en regionale fietsroutes (naar rato van kilometer fietsroute en kunstwerken in de negen gemeenten waar de fietsroutes komen te liggen). Door aanleg van directe en veilige fietspaden, van en naar belangrijke bestemmingen, wordt het utilitair fietsgebruik bevorderd. Voor Waalre is aanleg van de (snel) fietsroute Veldhoven-de Run-High Tech Campus van grote meerwaarde in de stimulering van het fietsgebruik voor werknemers. Voor wat betreft mobiliteitshubs op korte termijn wordt, in het terugdringen van het autogebruik in de regio, veel verwacht van de ontwikkeling van (tijdelijke) mobiliteitshubs.

Beoogd resultaat

Het doel van het KTM Randweg A2 is om het 'kantelpunt' - het moment waarop structurele filevorming ontstaat - te verschuiven van 2025 richting 2030-2035. Daarmee is dit pakket no-regret en de eerste betekenisvolle stap in de noodzakelijke mobiliteitstransitie voor de mainport Brainport. De gemeentelijk bijdrage draagt tevens bij aan de realisatie van mobiliteitshubs

Argumenten

1.1 Bereikbaarheid staat al lange tijd onder druk en is al jaren een opgave van regionaal belang.

De bereikbaarheid in de Brainportregio staat al lange tijd onder druk. Vanuit verschillende (deel)opgaven is de afgelopen jaren onderzoek gedaan en naar oplossingen gezocht. In het najaar van 2015 is met 141 partners het bidbook "Bereikbaarheid Zuid-Nederland" opgesteld. Hieruit is het huidige programma SmartwayZ.NL ontstaan, waarin

acht deelopgaven beschreven staan om de bereikbaarheid van Zuid-Nederland op een slimme en robuuste wijze te verbeteren. Een van de deelopgaven betreft het komen tot een gedragen Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant. Op 23 oktober 2018 heeft uw gemeenteraad deze Bereikbaarheidsagenda bekrachtigd en op 23 oktober 2018 heeft uw gemeenteraad het college de opdracht gegeven de samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant 2017-2030 aan te gaan.

Een andere deelopgave van SmartwayZ.NL is de Randweg A2 Eindhoven, waarvoor allereerst in 2019 een probleemanalyse is uitgewerkt en aansluitend onderzoek is gedaan naar oplossingen voor de periode tot en met 2030. Dit heeft geleid tot de Korte Termijn Aanpak Randweg A2 Eindhoven.

Daarnaast is in 2020 voor de lange termijn een nader integraal MIRT-onderzoek uitgevoerd naar de Verstedelijking- en Bereikbaarheidsopgave in de Brainport 2040, waarin is gekeken naar robuuste oplossingsrichtingen voor de lange termijn.

1.2 Bereikbaarheid is een urgent probleem

De verkeerscongestie op de Randweg A2 Eindhoven vormt een urgent probleem. Uit de probleemanalyse Randweg A2 (2019) blijkt dat al in 2025, vijf jaar eerder dan vigerende verkeersmodellen hadden voorzien, de groei van het autoverkeer leidt tot structurele filevorming. Dit zet de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio verder onder druk en leidt tot structurele economische verlieskosten (raming NMCA: € 75 miljoen per jaar). De urgentie van de problematiek wordt versterkt vanwege het feit dat in de studie van 2019 nog geen rekening is gehouden met de woondeal, waarin voor de periode tot 2040 is overeengekomen om in het Stedelijk Gebied Eindhoven 62.000 woningen bij te bouwen en waarbij uitgegaan wordt van een groei van de werkgelegenheid tot 72.000 arbeidsplaatsen. Daar komt bij dat het Ministerie in de MIRT-brief van juni 2022 heeft aangekondigd dat de grote infraprojecten in de Brainportregio, waaronder de verbreding van de A58 en A67, verdere vertraging gaan oplopen als gevolg van de stikstofproblematiek. Het project InnovA58 is eind vorig jaar op een prioriteitenlijst terecht gekomen. Hierdoor wordt het project dit jaar toch weer opgestart. Het onderzoek naar de aansluiting A58 – Erica wordt parallel aan het (terug) opstarten van InnovA58 uitgevoerd, waardoor de uitkomsten tijdig met de uitwerking van de plannen voor InnovA58 kunnen worden meegenomen. De bekostiging van dit onderzoek staat los van het maatregelenpakket. Afspraak is dat dit 50-50 door SmartwayZ en de Bereikbaarheidsagenda wordt bekostigd.

1.3 KTM Randweg A2 is noodzakelijk en no-regret

Om het 'kantelpunt', het moment waarop structurele filevorming ontstaat, te verschuiven van 2025 richting 2030-2035 is het noodzakelijk om het KTM Randweg A2 te realiseren. Uitwerking en realisatie van robuuste en structuurversterkende/-veranderende oplossingen nemen minimaal 10 tot 15 jaar in beslag. Gezien de verwachte congestie in 2025 en om de bereikbaarheid en leefbaarheid van de gehele regio te kunnen borgen is het KTM Randweg A2 no-regret. Ook het Rijk heeft dit onderschreven.

1.4 De kracht van het KTM Randweg A2 is gelegen in de samenhang van maatregelen

De kracht van het KTM Randweg A2 is gelegen in de samenhang van maatregelen die zich richten op de de 'aanbodzijde' (het met kleine (weg)infra maatregelen beter benutten van asfalt) en 'vraagzijde' (het vermijden van autoverkeer door inzet op fiets, mobiliteitshubs en gedragsbeïnvloeding in samenwerking met werkgevers).

1.5 De oplossing voor de lange termijn is mobiliteitstransitie, het KTM Randweg A2 is daarin de eerste betekenisvolle stap

Het MIRT-onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainport Eindhoven heeft geleid tot het brede besef dat mobiliteit anders en meer in samenhang met verstedelijking moet worden benaderd. Rijk en regio onderschrijven dat binnenstedelijke verdichting de agglomeratiekracht versterkt. Daarbij hoort een passend, veilig, slim, robuust, duurzaam en toekomstvast mobiliteitssysteem. Er wordt dan ook ingezet op een vergaande mobiliteitstransitie naar meer OV (o.a. Eindhoven Internationale Knoop, Brainportlijn, HOV Eindhoven-Aalst-Valkenswaard) en dragen bij aan het mogelijk maken van de verdichting in de stad. Deze noodzakelijke kortetermijnmaatregelen vormen directe oplossingen, die bijdragen aan het realiseren van meer structurele oplossingen op lange termijn.

1.6 Het KTM Randweg A2 voldoet aan de doelstelling om de groei van structurele filevorming te temperen

De kortetermijnmaatregelen zijn afzonderlijk en als totaal samenhangend pakket in 2020 en 2021 onderworpen aan onafhankelijke effectprognoses. Deze effectprognoses bevestigen dat het pakket voldoet aan de doelstelling om de groei van structurele filevorming te temperen: tot 2030 blijft de verkeershinder op de A2/A50 randweg Eindhoven met deze maatregelen op het bestaande niveau.

2.1 Het KTM Randweg A2 kent breed draagvlak en cofinanciering vanuit andere overheden

De totale omvang van het KTM Randweg A2 bedraagt € 185 miljoen en vormt onderdeel van het totaalvoorstel vanuit de Brainportregio richting BO-MIRT. Overheden hebben zich gecommitteerd aan de volgende verdeelsleutel: Rijk 25%, Provincie 25% en Regio 25%. Voor de resterende 25% van de benodigde middelen worden op dit moment de kansen op medefinanciering vanuit de bredere regio (die immers meeprofiteert van de effecten van de maatregelen) en het bedrijfsleven onderzocht. Qua uitvoering (in tijd en aanwending middelen) wordt prioriteit gegeven aan de onderdelen die het meest bijdragen aan de beoogde mobiliteitstransitie, namelijk de mobiliteitshubs met bijbehorende (door)fietsroutes en OV-verbindingen evenals de werkgeversbenadering.

3.1 Regionale mobiliteitshubs vormen een belangrijke bouwsteen in de transitie van ons mobiliteitssysteem en met het KTM A2 Randweg kunnen we starten met de realisatie.

In november 2020 heeft het Poho Mobiliteit MRE het Ontwikkelplan Regionale Mobiliteitshubs vastgesteld. Op dit moment vindt voor zes regionale mobiliteitshubs de planuitwerking plaats, waarbij ook rekening wordt gehouden met de afspraken die met ASML zijn gemaakt. In het KTM A2 Randweg is €50 miljoen begroot om een eerste stap te zetten in de realisatie van regionale mobiliteitshubs, inclusief bijbehorende ingrepen zoals ontsluiting met fiets, deelmobiliteit en collectief vervoer/openbaar vervoer. Verwachting is dat we met deze investering de eerste drie locaties die het verst gevorderd zijn tot ontwikkeling kunnen brengen (A58 Westfields, A2 Best en A67 De

Kempen). De realisatie van alle mobiliteitshubs vergt een langere periode die de tijdscope van het KTM A2 Randweg overstijgt.

De regionale cofinanciering van 25% voor deze eerste stap in de realisatie van de regionale mobiliteitshubs wordt door 21 gemeenten van de MRE naar rato van inwoneraantal verdeeld.

Kanttekeningen

1 Het KTM Randweg A2 is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Niet deelnemen doet afbreuk aan de regionale samenwerking die nodig is om de majeure mobiliteitsopgave in de mainport Brainport aan te pakken en de mobiliteitstransitie te realiseren.

Een goede bereikbaarheid en leefbaarheid houdt niet op bij gemeente- of regionale grenzen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de Randweg A2 Eindhoven te ontlasten. Om deze reden moet ook elke gemeente van de Brainportregio een bijdrage leveren aan het KTM Randweg A2. Het KTM Randweg A2 is één van de regionale opgaven. In de komende jaren zullen er meerdere regionale opgaven verder opgepakt worden waar uw raad ook aan zal moeten bijdragen gezien onze regionale verantwoordelijkheid. Niet deelnemen en geen bijdrage leveren aan het KTM Randweg A2 doet afbreuk aan de regionale samenwerking en regionale verantwoordelijkheid die wij als Brainportregio hebben.

In het bijgaande addendum wordt nogmaals uiteengezet wat de mobiliteitsambities zijn in de regio, waar Waalre een onderdeel van is. Benadrukt wordt dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. Het mobiliteitssysteem van de toekomst vraagt om een omslag in denken en handelen. Ook onze inwoners werken of recreëren elders en maken daarbij gebruik van de mobiliteitsvoorzieningen (w.o. Randweg A2 en aanstaande mobiliteitshubs e.d.).

2.1 25% van het KTM A2 Randweg is nog ongedekt.

Op dit moment hebben Rijk, Provincie en Regio een bijdrage toegezegd van 25% aan het KTM A2 Randweg Eindhoven. Dat betekent dat dus nog 25% van het pakket niet is gedekt. Voor de resterende 25% van de benodigde middelen worden op dit moment de kansen op medefinanciering vanuit de bredere regio (die immers meeprofitteert van de effecten van de maatregelen) en het bedrijfsleven onderzocht. Dit is een forse uitdaging. We beheersen dit risico onder meer door qua uitvoering (in tijd en aanwending middelen) prioriteit te geven aan de onderdelen die het meest bijdragen aan de beoogde mobiliteitstransitie, namelijk de mobiliteitshubs met bijbehorende (door)fietsroutes en OV-verbindingen en de werkgeversbenadering. Dat zorgt voor extra zekerheid in de realisatie van de opgaves (mobiliteitshubs en fietsroutes) waar de regio en uw raad een bijdrage aan leveren. Mocht het niet haalbaar blijken om de resterende 25% (volledig) vanuit de bredere regio en het bedrijfsleven gefinancierd te krijgen dan dient het tempo waarin de maatregelen worden uitgevoerd aangepast te worden of moet er een nadere prioritering plaatsvinden. Een ander fall-back scenario is dat Rijk, Provincie en/of de regio een groter deel gaan bijdragen.

2.2 Over de bijdrage van Rijk en Provincie moeten nog nadere afspraken worden gemaakt

Hoewel het Rijk in de MIRT-brief voorjaar 2022 haar bijdrage aan het KTM Randweg A2 heeft toegezegd, moeten er met het Rijk nog wel nadere afspraken worden gemaakt over de uitgangspunten en voorwaarden van deze bijdrage. Idem geldt voor de Provincie. Gesprekken hierover hebben plaatsgevonden in de 2^e helft van 2022 in voorbereiding op het BO-MIRT. Het voorstel dat hiervoor door SmartwayZ.NL is uitgewerkt voor de financiering van het KTM Randweg A2 dient daarvoor als leidraad (zie bijlage 1). Bij BO_MIRT in november 2022 zijn hierover nadere afspraken gemaakt.

3.1 Er moeten nog nadere afspraken worden gemaakt tussen regio en SmartwayZ.NL over de organisatie en financiering van de Regionale mobiliteitshubs.

De organisatie en financiering van mobiliteitshubs is op dit moment nog onderwerp van studie. Deze studie maakt onderdeel uit van het Ontwikkelplan Regionale Mobiliteitshubs (vastgesteld in het Poho Mobiliteit MRE in november 2020) en wordt op dit moment uitgewerkt in opdracht van het projectteam Randweg A2 van SmartwayZ.NL. De bevindingen uit deze studie vormen de basis voor het maken van concrete afspraken tussen regio en SmartwayZ.NL over de organisatie en financiering van de regionale mobiliteitshubs. De studie is eind 2022 afgerond en het dus mogelijk is om vanaf 2023 de afspraken concreet te maken. Pas als de afspraken concreet en geformaliseerd zijn, zal het door uw raad beschikbaar gestelde krediet overgemaakt worden.

Kosten en dekking

In 2018 hebben we € 500.000,- ten laste van de vrije reserve in de reserve bereikbaarheidsfonds gestort. Uit deze reserve wordt jaarlijks een bijdrage gedaan voor maatregelen in de regio. Deze reserve is niet hoog genoeg om ook onze bijdrage aan het KTM Randweg A2 uit te financieren

Voorgesteld wordt om deze reserve met € 179.000,- (bijdrage op basis van aantal inwoners) op te hogen voor de dekking van de kosten voor onze bijdrage aan het KTM Randweg A2, waaronder de regionale mobiliteitshubs. Dit willen wij dekken uit de vrije reserve. Als er een verzoek tot uitbetalen komt, wordt dit via een turap verantwoord.

Duurzaamheid

In dit voorstel voor Korte Termijn Maatregelen Randweg A2 Eindhoven wordt ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio Eindhoven door middel van aanleg van mobiliteitshubs en fietspaden om zodoende de mobiliteit te verduurzamen.

Burgerparticipatie

Bij uitwerking van de diverse maatregelen worden de burgers betrokken in samenwerking met de ambtelijke organisatie van de gemeente

Inclusieve samenleving

Aanleg van fietspaden en mobiliteitshubs e.d. zal een positief effect hebben op het bevorderen van de inclusieve samenleving.

Communicatie

De projectorganisatie van het KTM Randweg A2 (SmartwayZ.NL) zal de coördinatie voeren over de communicatie rondom de besluitvorming en uitvoering. Dit in nauwe afstemming met betrokken gemeenten.

Kernboodschap

Middels een bijdrage van € 179.000,- voor realisatie van onder andere regionale mobiliteitshubs, -(door)fietspaden en betere OV-verbindingen draagt Waalre, samen met de 21 gemeenten van het MRE, bij aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio als onderdeel van het Kortetermijnmaatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven

Vervolprocedure en planning

De uitvoering van het KTM Randweg A2 vindt plaats in de periode 2023-2026. De exacte planning is nader uit te werken en maatregelafhankelijk. Rijk en regio hebben op het BO-MIRT in november 2022 verdere concrete afspraken gemaakt over de financiering. Bij de uitwerking van de maatregelen worden deze afspraken als leidraad genomen.

Ondertussen wordt gestart met de voorbereiding en realisatie van de maatregelen. Er wordt een programmatische en adaptieve aanpak gehanteerd, waarbij in de uitvoering prioriteit wordt gegeven aan de onderdelen die het meest bijdragen aan de beoogde mobiliteitstransitie, namelijk de mobiliteitshubs met bijbehorende (snel)fietsroutes en OV-verbindingen en de werkgeversbenadering. De aansturing vindt plaats vanuit het projectteam KTM Randweg A2 (SmartwayZ.NL).

Specifiek voor de fietsroutes geldt de voorwaarde dat realisatie pas kan starten op moment dat er voor de betreffende fietsroute een bestuursovereenkomst is ondertekend tussen de betrokken partijen.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

1. Voorstel financiering kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven – SmartwayZ.NL
2. Addendum KT maatregelenpakket

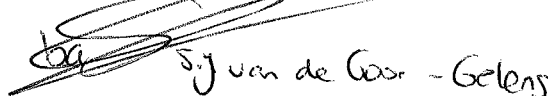
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

burgemeester,

M.F. Oosterveer